

Deres ref.: PLAN-20/00642-230

Lillestrøm kommune, postmottak@lillestrom.kommune.no

Kopi: julie.araas@lillestrom.kommune.no og OOFs og FNF Oslo og Akershus medlemmer

Oslo, 25. april 2024

Denne uttalelsen er skrevet i samarbeid mellom Oslo og Omland Friluftsråd og FNF Oslo og Akershus.

Følgende tilsluttede organisasjoner i FNF Oslo og Akershus støtter uttalelsen: Akershus og Oslo Orienteringskrets, BirdLife Oslo og Akershus, DNT Oslo og Omegn, Lillomarkas Venner, Naturvernforbundet Oslo og Akershus og Romerike Sopp- og Nyttevekstforening.

Uttalelse til Detaljreguleringsplan for Lahaug skytebane

Forum for Natur og Friluftsliv i Oslo og Akershus (FNF Oslo og Akershus) er et forum med 26 tilsluttede natur- og friluftslivsorganisasjoner Oslo og Akershus. Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) er et samarbeidsorgan med 43 natur- og friluftorganisasjoner og 15 kommuner/fylkeskommuner, inkludert Lillestrøm kommune, som medlemmer. Vi jobber begge for å ivareta natur- og friluftinteressene i Oslo og Akershus.

Vi har engasjert oss i denne saken over mange år og sendt inn både felles og egne høringsuttalelser ved flere anledninger. Vi vil i denne høringsuttalelsen påpeke viktige og relevante forhold knyttet til dette forslaget til reguleringsplan. Emnene vi går inn på er: Lillestrøms overordnede mål og planer, naturmangfold, friluftsliv, markaloven, massehåndtering, regionalt behov og alternativer og medvirkning.

Markaloven

En større del av planområdet ligger innenfor marka grensen. Statsforvalteren (tidligere Fylkesmannen) mente tross dette at «saken om flytting av skytebane er avklart» og ga tillatelse til oppstart av planarbeid 18. mai 2017. Spørsmålet ble ifølge Statsforvalteren avgjort da det ble gitt tillatelse til en grensejustering med tanke på skytebane i 2015. Det at grensejusteringen viste seg å ikke være omfattende nok er ikke et avgjørende moment.

OOF og FNF Oslo og Akershus ber likevel myndighetene vurderer dette forholdet på nytt på bakgrunn av følgende momenter:

- Da markaloven ble behandlet i Stortingets energi- og miljøkomite i 2009 sa flertallet følgende: *«Anlegg for motorsport eller nye skytebaner lar seg heller ikke innpasse i Marka. Slike anlegg vil være til ulempe for Markas øvrige brukere. Dette vil ikke være i tråd med lovens formål, slik dette flertallet har utformet den.»*
- *«Formålet med loven er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett.»* OOF og FNF Oslo og Akershus mener at omfattende og hørbare skytesmell i store deler av Gjelleråsmarka ikke er i tråd med formålet i markaloven.
- Innenfor planområdet, og også den delen som ligger innenfor markagrensa, er det etter Statsforvalterens (Fylkesmannens) tillatelse til planarbeid i Marka, kartlagt et vesentlig naturmangfold i form av rødlistede og til dels svært sjeldne arter. Dette tilsier en ny vurdering etter markaloven fra Statsforvalteren.

Planen er i strid med kommunens overordnede mål

Langsiktig arealstrategi for Lillestrøm kommune

Tiltaket er ikke i tråd med Lillestrøms langsiktige arealstrategi, f.eks. mål under *1.1 Kunnskapsbasert og varsom arealforvaltning*:

«Naturverdier, dyrka mark og dyrkbar mark skal vernes mot nedbygging.»

«Skogsområder, marka og kulturlandskapet skal opprettholdes gjennom riktig drift og utnytting av ressurser, og være grunnlag for friluftsliv og rekreasjon. Viktige nærfriluftsområder skal ikke bygges ned.»

Temaplan for naturmangfold

Tiltaket bidrar negativt til målene som kommunen nylig har vedtatt i *Temaplanen for naturmangfold* (april 2024). Det er heller ikke i tråd med kommunens strategier i samme plan, f.eks.:

«Lillestrøm kommune skal sikre at det blir tatt hensyn til naturmangfoldet i arealforvaltningen, herunder i saksbehandling, arealplanlegging, drift og skjøtsel.»

Temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2021-2024

Tiltaket er ikke i tråd med kommunens ønsker for folkehelse slik det framstår i *Temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet*. F.eks.:

Lillestrøm kommune ønsker å fokusere på utvikling av et løypenett og tilrettelagte turstier med utgangspunkt i de populære områdene. Dette er ... Gjelleråsmarka fra Skjetten/Strømmen over mot Lørenskog og Oslo ...

Verdifullt naturmangfold vil gå tapt

Fokuset rundt tap av natur og naturmangfold har økt betydelig siden 2017. Tap av naturmangfold skjer nå i et så høyt tempo at man snakker om en naturkrise¹. Norge har forpliktet seg til å motvirke denne gjennom den globale naturavtalen (Montreal, 2022), og regjeringen vil derfor i løpet av året legge frem en stortingsmelding med en ny nasjonal handlingsplan for natur.

Skytebanens planområde har et stort naturmangfold med mange rødlistede arter, som er unike for området og i noen tilfeller for landet. Dette er godt dokumentert i rapporter fra NIBIO² og NINA³ og i konsekvensutredningen for reguleringsplanen.

Kommunedirektøren i Lillestrøm konkluderer på side 44 i saksframlegget *«at etablering av en skytebane på Lahaug vil ha for store negative konsekvenser for naturmangfold, landskap og friluftsliv»*. Vi støtter kommunedirektørens konklusjon.

Ved å etablere en skytebane på Lahaug vil verdifullt naturmangfold gå tapt.

Et svært viktig nærfriluftsområde forringes

Gjelleråsmarka er et svært viktig nærfriluftsområde for om lag 50 000 mennesker i Lillestrøm, Nittedal, Lørenskog og Oslo kommuner. Området er relativt lite, det er f.eks. 2 km øst-vest fra Lahaug til Stovner og ca. 4 km nord-sør fra boligområdene på Gjelleråsen til E6 gjennom Djupdalen.

Hovedutfordringen for friluftslivet med skytebanen vil være skytestøyen, som vil kunne forringe naturopplevelsen og særlig folks behov for ro og stillhet når de er ute på tur, trening eller andre aktiviteter i området.

I konsekvensutredningen, side 49, står følgende: *«Selv om støypåvirkningen vil være under grenseverdiene, vil det også utenfor den gule støysonen være mulig å høre skyteaktiviteten ved skytebanen. Sammenlignet med dagens situasjon og nullalternativet kan dette oppleves som en betydelig endring og påvirkning for den enkelte, selv om dette ikke slår ut med særlige konsekvenser i henhold til utredningsmetodikken.»*

I saksframlegget til kommunestyrets behandling 14. juni 2023 står følgende i konklusjonen på side 44: *«Det å etablere en skytebane delvis innenfor markagrensen i et så lite markområde som Gjelleråsen, gir for store negative konsekvenser for friluftslivet og store befolkingskonsentrasjoner i nabokommuner som bruker Gjelleråsmarka. Skytebanen vil medføre støyulemper for markabrukerne også utenfor gul støysone. Det er varslet at det vil gis innsigelse fra Nittedal kommune til planforslaget. Oslo kommune har også uttalt seg negativt.»*

Det vil altså være mulig å høre smellene fra skytingen, også utenfor den gule sonen og da sannsynligvis over større deler av Gjelleråsmarka. Vi kan ikke se at konsekvensutredningen dokumenterer hvor skudd kan høres i Gjelleråsmarka. Det er uheldig.

En annen avgjørende faktor er omfanget av skyting, antall skudd, antall dager, helger og hvor lenge det kan skytes per dag. I planforslaget (side 20) presenteres to alternativer, med muligheter for skyting på 4 eller 5 hverdager fra 8-21 og på lørdager fra 9 til 15 eller 17. Videre står det at brukerne

¹ [Naturpanelets \(IPBES\) rapport](#) av 6. mai 2019, [Norge i rødt, hvitt og grått](#), 2024 og mange flere.

² NIBIO: [Lahaug skytebane Konsekvenser for naturmangfold](#), 2019

³ NINA: [Vurdering av vegetasjon, flora og funga i forbindelse med planlagt skytebane ved Lahaugmoen](#), 2020

vil kunne være politiet, forsvaret, heimevernet på dagtid og ulike skytterlaget på kveldstid. I tillegg skal det kunne arrangeres 10 stevnehelger per år, der søndagene også kan benyttes.

Vi mener at dette vil medføre at brukerne av Gjelleråsmarka vil måtte forvente skytesmell på de aller fleste tidspunkter, som er aktuelle for friluftsliv i Gjelleråsmarka.

OOF og FNF Oslo og Akershus mener at det å bli utsatt for stadige hørbare smell fra skyting, ved utøvelse av friluftsliv, vil være en betydelig forringelse av opplevelsesverdiene, selv om smellene ikke er veldig høye. Vi mener derfor at dette er et avgjørende argument for å la være å etablere skytebanen på Lahaug.

Dette er for øvrig helt i tråd med kommunedirektøren i Lillestrøms konklusjon (på side 44 i saksframlegget) om «*at etablering av en skytebane på Lahaug vil ha for store negative konsekvenser for naturmangfold, landskap og friluftsliv.*»

Massehåndtering

Ifølge plandokumentene skal tiltaket finansieres av inntekter for mottak av inert avfall og lett forurensete masser fra andre byggeprosjekter, og av inntekter fra salg av lokal stedegen sprengstein fra tiltaket.

Vi ser at alternativ 4, der støyvollene etableres med bruk av kun rene, naturlige masser, er skrinlagt. Dette fordi dette alternativet medfører et bortfall av inntekter (både fra mottak av byggeavfall og salg av lokal sprengstein).

I brev fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus til kommunen (datert 18.05.17) står det blant annet: «*Det kan ikke planlegges for å benytte noe annet enn rene, naturlige masser i marka.*» Statsforvalteren (Fylkesmannen) forlangte rene og naturlige masser, f.eks. stedegne masser, men dette er ikke fulgt opp.

OOF og FNF Oslo og Akershus mener at Statsforvalteren må stå fast ved sitt vedtak om at det kun kan benyttes rene og naturlige fyllmasser i dette prosjektet. Hvis det ikke er mulig, bør ikke prosjektet gjennomføres.

Regionalt behov og alternativer må utredes

I Statsforvalterens (Fylkesmannens) tillatelse til oppstart av planarbeid i Marka, datert 18. mai 2017, konkluderes det slik i siste kulepunkt på side 4: «*Kommunen må i samarbeid med omliggende kommuner og organisasjoner utrede og foreta en vurdering av behovet for en skytebane ved Lahaug i et regionalt perspektiv, både med tanke på eksisterende og planlagte anlegg.*»

Statsforvalterens tillatelse inneholder også en setning på side 3, der det står følgende: «*I lys av kommunereformen ber vi likevel kommunen vurdere på nytt om det er mulig å få til et samarbeid med Fet og Sørum om en ny skytebane, som ikke vil være til ulempe for brukere av marka eller natur og dyrka mark i marka.*» Lillestrøm kommune utarbeidet derfor, i 2020, en rapport om skytebanestrukturen i Lillestrøm kommune, dvs. de gamle kommunene Skedsmo, Fet og Sørum.

I saksframlegget til kommunestyrets behandling av saken 14. juni 2023 konkluderer kommunedirektøren slik: «*Samlet sett vurderer kommunedirektøren at det er et visst behov for skytebanekapasitet i regionen, men at behovet framstår mindre akutt enn før nye anlegg ble etablert på Vestby, Taraldrud og Kongsvinger. Det betyr at dersom utfallet av planprosessen på Lahaug ikke*

blir bygging av skytebane der, vil kommunedirektøren anbefale at det ses nærmere på om Dammyra eller Brattåsen bør/kan reguleres til utvidelse, jfr innstillingspunkt 2.»

OOF og FNF Oslo og Akershus mener at kommunen bør følge opp forslaget fra kommunedirektøren og se nærmere på eksisterende anlegg innenfor kommunen. Vi mener i tillegg at Lillestrøm kommune ikke har fulgt opp pålegget fra Statsforvalteren om å vurdere behov og alternative anlegg i et regionalt perspektiv. Vi synes ikke det er nok med en rapport med utgangspunkt i de tre «Lillestrøm-kommunene». Nittedal kommune har f.eks. skytebaner relativt nær Lahaug. Vi mener derfor at det må utarbeides en ny rapport som tar for seg behov og alternative eksisterende skytebaner i hele Nedre Romerike-regionen.

Medvirkning

Flere lokale organisasjoner (bl.a. Naturvernforbundet i Nittedal og i Skedsmo, Gjelleråsmarkas Venner, Miljøpartiet De Grønne i Nittedal og i Skedsmo, Holum Skog velforening, Skillebekk vel), regionale organisasjoner (Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Oslo og Omland friluftsråd, FNF Oslo og Akershus) og nabokommunene Nittedal og Oslo (ved bydel Stovner) har engasjert seg imot etablering av skytebanen.

I brev fra Fylkesmannen fra 2017 står det «*De aktuelle markaorganisasjonene forutsettes involvert i arbeidet med planen*». Vi påpekte i høringsuttalelsen til planprogrammet i 2017 at medvirkningen ikke var god nok. Det har den fortsatt ikke vært. Organisasjoner med interesse i Marka, f.eks. DNT Oslo og Omegn, Gjelleråsmarkas Venner, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og FNF Oslo og Akershus og Oslo og Omland Friluftsråd (der Lillestrøm er medlem) har ikke blitt kontaktet og involvert.

I saksfremlegget for førstegangsbehandlingen står det følgende:

Merknadene ved oppstartsvarsling ga et tydelig bilde av at markaorganisasjonene nokså entydig var negative til etablering av skytebane på Lahaug. På bakgrunn av dette mener kommunedirektøren at det er naturlig at det ikke har vært en omfattende medvirkning med disse. De ville ha vært mest opptatt av å stoppe skytebanen, muligens ikke av hvordan den kan utformes på en måte som skader markainteressene minst mulig. ...

Dette kan forklarer den manglende medvirkningen med markaorganisasjonene.

OOF og FNF Oslo og Akershus opplever dette som en lite hensiktsmessig strategi. Organisasjonene sitter på verdifull kunnskap om natur og friluftsliv i dette området, og det ville vært nyttig for Lillestrøm kommune å benytte seg av den.

Oppsummering

- Tiltaket strider mot Markalovens formål. Vi viser til at Stortingets flertall i Markalovens forarbeider uttalte: «... nye skytebaner lar seg heller ikke innpasse i Marka. Slike anlegg vil være til ulempe for Markas øvrige brukere.»
- Basert på dagens tilgjengelige kunnskapsgrunnlag fraråder OOF og FNF Oslo og Akershus etablering av skytebanen.

- Planen er ikke i tråd med kommunens egne overordnede mål og planer, som f.eks *Langsiktig arealstrategi, Temaplan for naturmangfold og Temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2021-2024*.
- Statsforvalterens punkt om å utrede de regionale behov og eksisterende alternativer, f.eks. i Nittedal og andre nabokommuner, er ikke fulgt opp.
- Tiltaket medfører at svært viktig naturmangfold av nasjonal verdi ødelegges.
- Tiltaket, med hørbar skytestøy i betydelige deler av Gjelleråsmarka, vil forringe nærfriluftslivsområdet til om lag 50 000 mennesker i Oslo, Nittedal, Lørenskog og Lillestrøm.
- Det er ikke økonomisk grunnlag for å gjennomføre tiltaket uten bruk av inert avfall og lett forurensede masser. Statsforvalterens pålegg om å benytte seg av naturlige stedeagne masser blir ikke fulgt opp.

Med vennlig hilsen

Oslo og Omland Friluftsråd

Reidun Bolsø

Generalsekretær

FNF Oslo og Akershus

Maria Rundhaugen Tesaker

Koordinator i FNF Oslo og Akershus